

УДК 336.717.004.122/.124

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ «КЛІЄНТ-БАНК» В СУЧАСНИХ УМОВАХ

С.І. Дерев'янку, к.е.н., доцент кафедри обліку, аналізу та аудиту,

І.М. Бойко, магістр спеціальності «Облік і аудит»

Національний університет біоресурсів і природокористування України

У статті розглядаються теоретичні засади системи «Клієнт-банк», переваги, недоліки та особливості її використання. Внесено пропозиції щодо її удосконалення для здійснення безготівкових розрахунків.

Ключові слова: банк, банківська діяльність, система «Клієнт-банк», банківський рахунок, безготівкові кошти.

Постановка проблеми. Система «Клієнт-банк» вперше була започаткована в Західній Європі та США. В Україні такі системи почали з'являтися ще в 90-х р.р. ХХ ст. та постійно змінюються з розвитком нових технологій. На сучасному етапі становлення і розвитку економіки України роль безготівкових розрахунків, їх вплив на фінансову та господарську діяльність всіх суб'єктів господарювання важко переоцінити.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню системи «Клієнт-банк» присвячені роботи таких вчених, як Н.Б.Куршакова, І.В.Лопатінська, Д.В.Гайдунько, В.В.Жабров, О.Штейн, В.В.Романов та ін.

Мета статті полягає у аналізі можливостей системи «Клієнт-банк» як порівняно нової послуги вітчизняних банків та виявлення її переваг і недоліків.

Виклад основного матеріалу. Банки запровадили систему типу «Клієнт-банк», щоб забезпечити обслуговування клієнтів на сучасному технічному рівні. Нині за допомогою таких систем банки обслуговують в окремих регіонах до 30% клієнтів. Потенційних користувачів можна умовно поділити на дві категорії: регіональні підприємства, які не можуть постійно їздити до банку через віддаленість від нього та підприємства, розташовані у великих містах, але здійснюють велику кількість оперативних платежів. З кожним роком ця система стає доступною все більшому колу клієнтів, адже широке залучення користувачів системи знижує собівартість на одного користувача, а отже й ціни на даний вид послуг. Не рідко банки пропонують даний продукт безкоштовно або звільняють нових клієнтів від плати за обслуговування.

Система «Клієнт-банк» – це сукупність програмно-технічних комплексів, які призначені для оперативного ведення клієнтом своїх рахунків у банку та обміну платіжними документами між банком і його клієнтами в електронній формі [3]. Її розглядають як складову програм автоматизації банківської діяльності і, зокрема, як джерело надходження платіжних документів до загальнодержавних систем розрахунків (зокрема СЕП). Тому до неї висувається ряд вимог, які визначені НБУ щодо дотримання стандартів електронних платіжних документів, сумісних із СЕП, надання мінімального набору послуг, забезпечення певного рівня захисту інформації тощо. Система «Клієнт-банк» відноситься до системи вилученого банківського обслуговування (ВБО).

Основною функцією системи «Клієнт-банк» є надання можливості підприємству проводити платежі зі свого поточного рахунку в банку, не відвідуючи банк, з офісу підприємства. Крім того, система «Клієнт-Банк» дозволяє: здійснювати моніторинг коштів на поточному рахунку; одержувати виписки з поточного рахунку; вести довідник своїх контрагентів по платежах і довідник призначення платежу; одержувати від обслуговуючого банку повідомлення про нові банківські послуги, про зміну процентних ставок по кредитах і депозитах, іншу інформацію, яку банк вважає потрібним оперативно доводити до клієнтів. Можливо і звертання клієнта до обслуговуючого банку. Ця функція дозволяє підприємству і банку здійснювати обмін інформацією.

СЕКЦІЯ 1

«Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: теорія і практика»

Основними складовими системи «Клієнт-банк» є банківська та клієнтська частина. «Банківська частина» – це комплекс, що розміщений у банку і який виконує такі основні функції: 1) ведення нормативно-довідкової інформації та забезпечення нею програмних комплексів клієнтської частини; 2) розподіл прав доступу користувачів-клієнтів, реєстрація доступу клієнтів, запобігання несанкціонованому доступу; 3) обмін платіжними документами з клієнтською частиною, з інформуванням клієнта про результати приймання його документів або їх відхилення (з повідомленням причин); 4) обмін платіжними документами з програмним комплексом ОДБ, ведення рахунків клієнтів з відображенням фактично виконаних трансакцій; 5) обмін з клієнтською частиною допоміжною технологічною інформацією та документами (наприклад, «виписка з рахунку»), на основі яких клієнт має змогу отримати повну інформацію про стан свого рахунку та рух коштів на ньому; 6) ведення протоколів роботи, архівів проведених та відхилених трансакцій.

«Клієнтська частина» – комплекс, що розміщений на підприємстві клієнта, який виконує такі функції: 1) ведення необхідної нормативно-довідкової інформації; 2) підготовка початкових платіжних документів; 3) отримання відповідних платіжних документів з банку; 4) обмін з банком технологічною інформацією; 5) ведення протоколів роботи, архівів проведених та відхилених трансакцій [2].

Основні можливості системи. За допомогою опцій «Вхідні прибуткові», «Вхідні видаткові», «Вихідні видаткові» можна переглянути рух безготівкових коштів на рахунках за будь-який період, увести платіжні документи, змінити статус уведених документів, переглянути залишки на рахунках, надрукувати реєстр документів у будь-якому розрізі, виписку руху коштів за будь-який період. Для того, щоб здійснити операцію зі свого поточного рахунку користувачеві «Клієнт-банк» потрібно увійти в пункт меню «Документи/Додати». На екрані комп'ютера з'явиться документ, що за своїм виглядом мало чим відрізняється від стандартного платіжного доручення. Окремі поля платіжного електронного документа можуть бути автоматично заповнені з бази шаблонів періодичних платежів. Після підготовки на платіжний документ ставлять електронні підписи директора і головного бухгалтера і відправляють у банк засобами електронного зв'язку після виконання функції меню «ОК».

У такий спосіб операціоніст банку одержує від підприємства готовий для відправлення по системі електронних платежів НБУ документ в електронному виді, а не на паперовому носії. Це, крім всього іншого, виключає помилку, що може допустити операціоніст банку при перенесенні інформації з паперового документа, наданого клієнтом, у комп'ютер. Якщо виявиться, що працівник підприємства припустився помилки при формуванні електронного документа, уже відправленого в банк, система дозволяє перевірити, чи відправив банк платіж по призначенню або кошти ще знаходяться на рахунку підприємства. Якщо платіж ще не відправлений, система дозволяє підприємству скасувати платіж, а потім внести корективи в платіжний документ і відправити його в банк повторно.

Для клієнта банку підключення до системи «Клієнт-банк» змінює стиль його взаємовідносин з цим фінансовим інститутом. Основними її перевагами перед традиційними засобами обслуговування є: 1) зручність – адже в системі «Клієнт-банк» автоматизована підготовка документів. Вид електронних документів, відбитих в інтерфейсі користувача, максимально наближений до паперових, що значно спрощує користування системою. Як і паперові, електронні платіжні документи, що відправляються в банк, підписують посадові особи підприємства, але замість звичайного використовується підпис, що зберігається на електронних носіях; 2) при використанні

системи «Клієнт-Банк» збільшується швидкість проходження платежів (якщо операціоніст банку підтверджує електронний документ клієнта відразу при його надходженні в банк). Висока оперативність обумовлена тим, що платіжне доручення в електронному виді готується один раз, причому це робить не операціоніст банку, а працівник підприємства. Крім того, не потрібно готувати первинні платіжні документи на паперових носіях. Замість них раз у тиждень готується реєстр електронних документів; 3) користування системою «Клієнт-Банк» робить спілкування з банком необмеженим у часі, оскільки технічні можливості більшості програмних комплексів дозволяють цілодобово відправляти документи в банк і переглядати отримані від нього.

Поряд з очевидними перевагами, «Клієнт-банк» має і певні недоліки: необхідна присутність обох осіб, що повинні підписати платіжний документ, в одному місці, разом з комп'ютером, на який встановлено програмне забезпечення; можливість конфлікту програмного забезпечення системи «Клієнт-банк» з іншими системами програмного забезпечення; необхідність виїзду банківського спеціаліста до офісу компанії для встановлення необхідного програмного забезпечення [2].

Висновки. На відміну від «Клієнт-банку», система Інтернет-банкінгу дозволяє підписувати електронні документи з різних комп'ютерів, які мають доступ до мережі Інтернет, і таким чином забезпечує користувачам певну просторову свободу. Впровадження такої системи для банку є великим кроком уперед заради задоволення потреб його клієнтів. Інтернет-банкінг стає перспективним банківським продуктом.

Список літератури

1. Про банки та банківську діяльність: Закон України №2121-III від 07.12.2000 р.
2. Бушуєва І., Дем'яненко В. Реінжиніринг банківських бізнес-процесів як складова вдосконалення менеджменту комерційного банку // Вісник НБУ. - 2005. - №3. - С. 20-23
3. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч. посібник. - К.: Товариство «Знання», КОО, 2010. - 243с.

ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СИСТЕМЫ «КЛИЕНТ-БАНК» В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

С.И. Деревянко, к.э.н., доцент кафедры учета, анализа и аудита,

И. М Бойко, магистр специальности «Учет и аудит»

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

В статье рассматриваются теоретические принципы системы «клиент-банк», преимущества, недостатки и особенности ее использования. Внесены предложения относительно ее усовершенствования для осуществления безналичных расчетов.

Ключевые слова: банк, банковская деятельность, система «клиент-банк», банковский счет, безналичные деньги.

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF USING THE SYSTEM «CLIENT-BANK» IN MODERN CONDITIONS

S.I. Derevyanko, Ph.D., assistant professor of chair accounting, analysis and audit

I.M. Boyko, Master specialty «Accounting and Auditing»

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

In the article theoretical principles of the system are examined «client-bank», advantages, failings and features of its use. Suggestions are brought in relation to its improvement for realization of non-cash settlements.

Keywords: bank, bank activity, the system is a «client-bank», bank account, cashless money.